

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ПРОБЛЕМ ОСВІТИ

DOI : 10.33274/2079-4835-2022-24-1-5-14

УДК 378:004([005.336.2:008]:338.48-057.71)(045)

Богатирьова Г. А.,
канд. пед. наук,
доцент

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
Кривий Ріг, Україна, e-mail: bohatyryova@donnuet.edu.ua
ORCID: 0000-0003-3790-4735

Бурак Є. А.,
студентка

e-mail: burak_ea@donnuet.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

UDC 378:004([005.336.2:008]:338.48-057.71)(045)

Bohatyryova H. A.,
PhD in Pedagogical sciences,
Associate Professor

Mykhailo Tuhon-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: bohatyryova@donnuet.edu.ua,
ORCID: 0000-0003-3790-4735

Burak Ye. A.,
Student

e-mail: burak_ea@donnuet.edu.ua

TOURISM SPECIALISTS' MULTICULTURAL COMPETENCE FORMATION BY MEANS OF DIGITAL TECHNOLOGIES

***Мета.** Стаття присвячена дослідженню полікультурної компетентності фахівців сфери туризму в умовах сучасної парадигми вищої освіти, в основі якої лежить значущість полікультурних цінностей. Автори вивчають умови формування полікультурної компетентності в контексті змін у підготовці фахівців галузі туризму.*

Обґрунтовується необхідність системного підходу до проблеми через розробку структурно-функціональної моделі формування полікультурної компетентності фахівців сфери туризму засобами цифрових технологій на основі створення ефективних способів взаємодії з аудиторією за допомогою цифрових засобів.

Для досягнення мети було використано комплекс теоретичних та емпіричних методів, за допомогою яких було визначено структуру полікультурної компетентності, умови її формування.

***Методи.** Основними методами дослідження процесу формування полікультурної компетентності фахівців з туризму стали: абстрактно-логічний метод — при визначенні основних проблемних питань формування полікультурної компетентності через виконання професійних завдань конструктивної взаємодії з представниками інших культурних груп; метод моделювання — при розробці структурно-функціональної моделі формування полікультурної компетентності фахівців сфери туризму, визначенні її багатоаспектності і багатовимірності.*

***Результати.** У контексті дослідження визначено і уточнено зміст полікультурної компетентності фахівців з туризму як здатності особистості до ефективної діяльності й взаємодії в полікультурному суспільстві, обґрунтовано необхідність удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму, невід'ємною частиною якої є полікультурна складова.*

Авторами уточнено зміст поняття «полікультурна компетентність», подано авторське визначення полікультурної компетентності фахівців з туризму як інтегрованого особистісного утворення, що відображає готовність до оволодіння сучас-

ними цифровими технологіями, які формують особливий сегмент вебпростору з високим соціальним і культурним значенням. Акцентована увага до сфери культурної спадщини, інтеграційних змін, пов'язаних з розвитком глобального інформаційного та цифрового суспільства.

Автори визначають полікультурну компетентність як здатність особистості фахівця з туризму здійснювати міжкультурну взаємодію в процесі оволодіння цифровими технологіями, урахувати полікультурний склад суб'єктів професійної діяльності й використовувати його характеристики та особливості для вирішення професійних завдань.

Визначено, що процес формування полікультурної компетентності фахівців з туризму передбачає засвоєння особистістю різнопланової полікультурної інформації, оволодіння способами її поповнення і оновлення в неперервній освіті за рахунок самостійних дій, накопичення досвіду в професійній діяльності в сучасному суспільстві, що вимагає системної організації полікультурного освітнього процесу на основі сучасних цифрових технологій.

Авторами розроблена структурно-функціональна модель формування полікультурної компетентності фахівців сфери туризму засобами цифрових технологій. Визначені структурні компоненти моделі та їх зміст.

Ключові слова: полікультурний підхід, полікультурна компетентність, засоби цифрових технологій, моделювання процесу формування полікультурної компетентності, структурно-функціональна модель формування полікультурної компетентності фахівців сфери туризму.

Постановка проблеми. Розвиток України як полікультурного суспільства вимагає осучаснення системи вищої туристичної освіти на полікультурних засадах. У цьому процесі сфера туризму як засіб міжнаціонального спілкування набуває особливого значення. Сформована полікультурна компетентність фахівців дозволить усунути існуючу невідповідність між системою підготовки фахівців сфери туризму та зростаючими вимогами до неї у контексті вимог європейського полікультурного освітнянського простору.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам взаємозв'язку культури й освіти в сучасному глобалізаційному суспільстві присвячені праці Л. Безкоровайної, О. Дубасенюк, І. Гончарової, Л. Мелько, Т. Чаркіної та ін. Теоретичні підходи до полікультурної освіти розроблялися вченими А. Белогуровим, О. Бондаревською, В. Борисенковим, Г. Дмитрієвим, Л. Супруновою та ін. Теоретичне дослідження полікультурної компетентності зроблене авторами Г. Бейкером, Д. Бенксом, У. Боос-Нюннінгом, Р. Гарсія та ін.

Мета статті. Стаття присвячена дослідженню полікультурної компетентності фахівців сфери туризму в умовах сучасної парадигми вищої освіти, в основі якої лежить значущість полікультурних цінностей. Автори вивчають умови формування полікультурної компетентності в контексті змін у підготовці фахівців галузі туризму.

Обґрунтовується необхідність системного підходу до проблеми через розробку структурно-функціональної моделі формування полікультурної компетентності фахівців сфери туризму засобами цифрових технологій на основі створення ефективних способів взаємодії з аудиторією за допомогою цифрових засобів.

Для досягнення мети було використано комплекс теоретичних та емпіричних методів, за допомогою яких було визначено структуру полікультурної компетентності, умови її формування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією з найвизначніших тенденцій сучасного світу та українського суспільства є універсализація та глобалізація

економічних, політичних, культурних та комунікативних зв'язків. У зв'язку з цим актуалізується формування нових ідентичностей у полікультурному світі, який характеризується в нашу суперечливу епоху наростанням процесу змішування народів і культур, з одного боку, і прагнення зберегти етнічну й культурну ідентичність, з іншого. У зв'язку з цим завдання вдосконалення організації освітнього процесу у підготовці фахівців сфери туризму, формування їх полікультурної компетентності стає провідним у програмі подальшого розвитку сфери туризму.

Ми виходили з положення про те, що туризм сьогодні — це дещо більше ніж економічний вектор. Це соціальна, культурна й політична сила, яка «сприяє соціальним змінам» [3]. Зауважимо, що подорож в іншу культуру прискорює процеси культурної взаємодії, сприяє міжкультурній комунікації представників різних спільнот. Саме тому, компетентні фахівці сфери туризму повинні відповідати сучасним вимогам багатокультурного світу, знаходити значущі компроміси, «бути толерантними до думок інших людей, шукати взаємних способів вирішення проблем спілкування» [1].

Актуальним завданням і основним компонентом сучасної парадигми вищої освіти є формування багатогранної особистості, яка б розвивалася інтелектуально, соціально й культурно. Саме тому, полікультурна компетентність фахівців як інтегративна особистісно-професійна якість, набуває важливого змісту, оскільки зумовлює їх «здатність здійснювати міжкультурну взаємодію, ураховувати полікультурний склад суб'єктів професійної діяльності й використовувати його характеристики та особливості для вирішення професійних завдань» [4].

Проаналізувавши погляди багатьох учених щодо сутності поняття «полікультурна компетентність» ми дійшли висновку: це здатність особистості діяти в багатокультурному середовищі за допомогою сформованої системи знань, навичок і здібностей міжкультурної взаємодії.

За твердженням дослідників, «полікультурна компетентність є результатом інтеграції особистісних якостей людини, а також знань та вмінь, що забезпечують її успішну взаємодію, культурне взаємозбагачення і входження до світового культурного контексту» [8]. При цьому акцентується увага на факті можливості формування й розвитку полікультурної компетентності протягом життя людини під час комунікації з представниками інших культур.

Вчені визначають компоненти полікультурної компетентності майбутнього фахівця, до яких відносять: «когнітивний (спрямований на засвоєння образів і цінностей світової культури); ціннісно-мотиваційний (спрямований на формування ціннісно-орієнтованої готовності студента до міжкультурної комунікації); діяльнісно-поведінковий (спрямований на розвиток здатності до розв'язання професійних завдань під час взаємодії із представниками різних культурних груп)» [2].

Полікультурну компетентність дослідники розглядають також як систему якостей, що допомагають орієнтуватися в культурних відносинах рідної та іншомовної країни, забезпечують досягнення мети виховання культурної людини. До структури полікультурної компетентності вони відносять: «професійний компонент, культурологічний компонент, особистісний компонент» [3].

Важливо те, що туризм формує й змінює стереотипи сприйняття іншої культури, розвиває способи адаптації особистості туриста в іншому культурному середовищі, сприяє розвитку навичок соціалізації й ресоціалізації.

Особливо важливим у контексті нашого дослідження є висновок В. Федорченка про те, що «підготовка фахівців для сфери туризму в економічно розвинутих державах (Велика Британія, Франція, Швейцарія, США) спрямовується на формування особистості, здатної працювати в полікультурному світовому туристському просторі» [10].

Процес формування полікультурної компетентності — це «формування усвідомленого ставлення студента до підвищення свого рівня полікультурної компетентності, сукупності знань студента з цієї проблеми в інтеркультурному аспекті, комплексу комунікативних умінь і навичок у різних сферах спілкування» [2]. Поняття «полікультурна компетентність» виражає можливості, які допомагають особистості самостійно вирішувати завдання, які виникають в процесі її інтеграції у полікультурне суспільство.

Як показало наше дослідження, сьогодні багато туристичних компаній приділяють значну увагу елементам віртуалізації на своїх веб-сайтах або в додатках, що дозволяє користувачам відчувати цифрову версію готельного номера або навіть «відвідати» одну з розташованих поруч видатних пам'яток. Саме тому, актуалізується проблема оволодіння фахівцями з туризму засобами цифрових технологій, які містять різнопланову полікультурну інформацію.

Існує зростаюча тенденція до поширення мобільних додатків для туристів і туристичних організацій. Це пов'язано з розповсюдженням мобільних пристроїв та їх простотою використання під час подорожі. Дуже популярні мобільні туристичні програми-казкарі — це про програми, які розповідають цікаві історії про різні туристичні місця. Наприклад, TravelPlot Porto Systems — це аудіо-система, розроблена для міста Порту (Португалія). Історія, яку розповідає програма, поділена на дев'ять розділів і сорок два місця. Аудіогід отримав численні позитивні відгуки користувачів. «За допомогою програми Word Lens можна дізнатися переклад, просто навівши камеру телефону на слово чи фразу. Вам навіть не потрібно буде натискати на кнопки, оскільки додаток сам проаналізує зображення» [7].

Компанія Pricewaterhouse Coopers дослідила ступінь готовності великих міст світу до впровадження технологій майбутнього, оцінивши ступінь їх інфраструктурної готовності. У рейтингу готовності найбільших міст світу до впровадження цифрових технологій майбутнього першими йдуть Сингапур (62% готовності), Лондон (59%), Шанхай (55%), Нью-Йорк (53%) [9]. Рівень цифровізації культури і туризму оцінювався за наявністю мультифункціональних кіосків і розумних зупинок на вулицях, мобільних додатків для туристів, застосування інноваційних технологій в аеропортах і музеях.

Особливу значимість має вплив цифровізації на зміну споживчого попиту і поведінки, інформаційний супровід, в якому б містилася вся необхідна для мандрівника інформація. Згідно статистичних даних, цифрові технології вкрай важливі для туристів як при виборі напрямку подорожі, так і під час нього. Зокрема, при плануванні подорожі 80% українських туристів вивчають відео і фотографії, розміщені в соціальних мережах і стосуються обраної дестинації, 86% під час подорожі вважають головним наявністю мобільного зв'язку, 73% туристів вважають, що електронні посадочні талони і квитки значно спрощують подорож, 75% туристів залишають свої відгуки на оглядових сайтах, 37% туристів необхідний консьєрж-сервіс в смартфоні під час поїздки, 69% хочуть отримувати максимально можливий обсяг інформації про дестинації, в яку вони приїхали; в середньому в подорож туристи використовують 17 різних мобільних додатків [5].

Цифрові технології співпрацюють з людськими почуттями і інтелектом, щоб запропонувати клієнту зручну взаємодію як на онлайн, так і на офлайн каналах.

Digital революція не оминула й сферу туризму. У туристичному бізнесі не залишилось сегментів, яких вона б не зачепила. Тепер достатньо кількох хвилин, аби спланувати мандрівку: миттєво забронювати літак, прочитати відгук про будь який ресторан, знайти і орендувати житло у будь якому куточку світу. Технології зробили це все можливим і піднесли на новий рівень (рис. 1). До 2026 року понад 100 млрд дол. «перемігрують від старих гравців туристичного ринку до новаторів, які не знехтува-

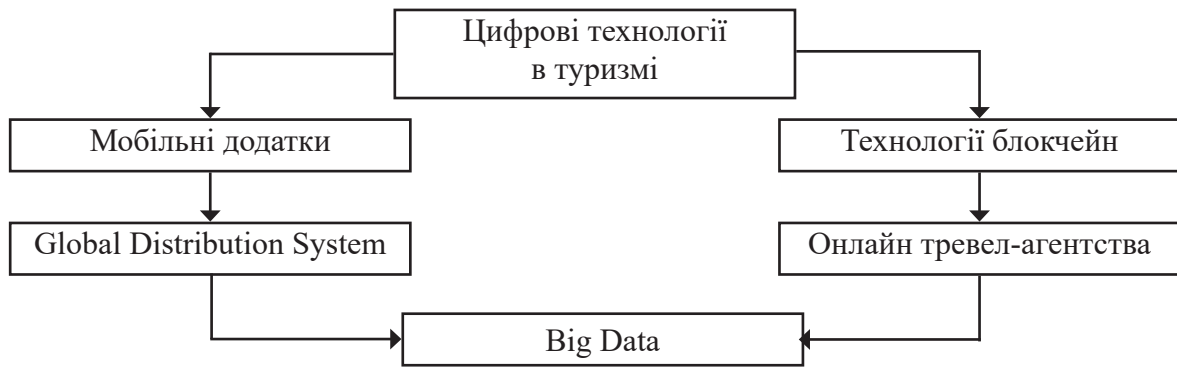

Рисунок 1 — Цифрові технології в туризмі (розроблено авторами)

ли перевагами діджиталізації і зуміли імплементувати їх у бізнес та адаптували свою маркетингову стратегію до вимог часу» [7].

Персоналізація обслуговування в туризмі наразі є однією з найважливіших конкурентних переваг, які неможливо отримати без цифрових технологій. Для того щоб зрозуміти потреби і бажання клієнта, потрібно зібрати і обробити величезну базу даних, пов'язану із його попереднім досвідом подорожей, перебування в готелі тощо. Це дасть змогу сформувати певний віртуальний образ мандрівника, змодельовати його потреби за допомогою систем штучного інтелекту, забезпечити віддалене консалтингове обслуговування за допомогою чат ботів.

Нами була розроблена структурно-функціональна модель процесу формування полікультурної компетентності фахівців з туризму, яка уявляє собою цілісну систему зі взаємопов'язаними компонентами, а саме: когнітивним (передбачає полікультурну грамотність); ціннісно-мотиваційним (полікультурна направленість професійної діяльності); діяльнісно-поведінковим (полікультурна діяльність) (рис. 2).

До умов формування полікультурної компетентності фахівців з туризму нами були віднесені: збереження та інтеграція культурної самобутності особистості в процесі професійної діяльності; наявність знань універсальних і специфічних категорій культури; сформованість навичок культури міжетнічної взаємодії, толерантної взаємодії.

Ефективна реалізація вищезазначених умов передбачає обізнаність здобувачів у сфері цифрових технологій, формування умінь застосовувати цифрові засоби й технології у професійній діяльності. Зокрема, важливими умінями є пошук інформації та контенту у цифрових середовищах, що дозволить за допомогою широкого спектру цифрових технологій створювати ситуації взаємодії на основі цифровізації туристичної сфери діяльності. При цьому важливо формувати уміння створювати і оновлювати особисті стратегії пошуку фахівців з туризму.

Нами було визначено сутність поняття «полікультурна компетентність» як здатність особистості фахівця з туризму здійснювати міжкультурну взаємодію в процесі оволодіння цифровими технологіями, що передбачає: здатність ефективно взаємодіяти з носіями інших культур; уміння працювати в умовах полікультурного середовища; набуття досвіду міжкультурної взаємодії; готовність до здійснення професійної діяльності в багатокультурному середовищі.

Таким чином, полікультурна компетентність фахівців з туризму — інтегроване особистісне утворення, що відображає готовність до оволодіння сучасними цифровими технологіями, які формують особливий сегмент вебпростору з високим соціальним і культурним значенням.

Відмінною особливістю туристичної діяльності в умовах цифровізації є особлива важливість інформаційної складової, значна кількість і різноманітність інформацій-

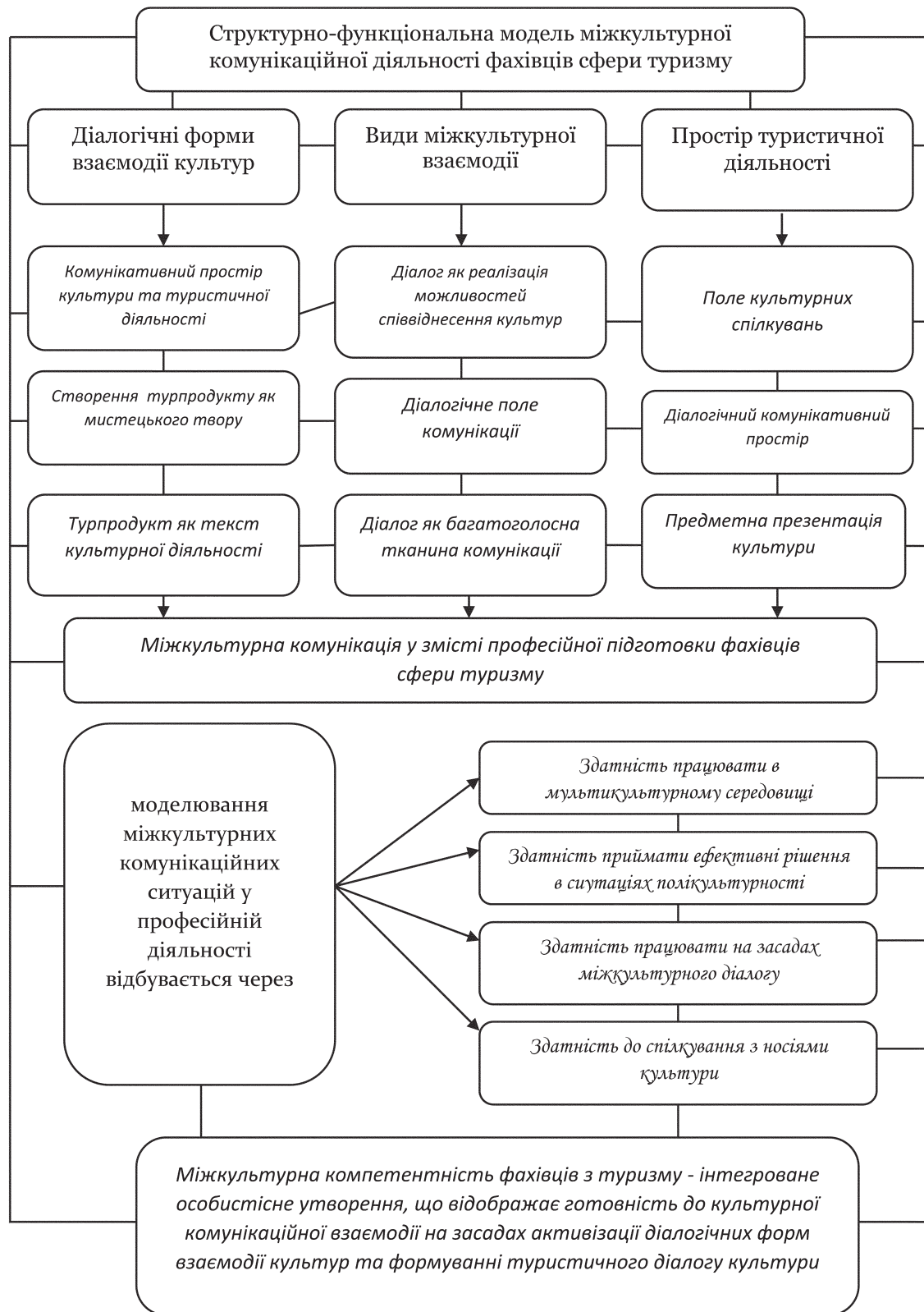

Рисунок 2 — Структурно-функціональна модель міжкультурної комунікаційної діяльності (розроблено авторами)

них потоків. Саме тому, фахівцям з туризму потрібно оволодіти не лише способами її поповнення і оновлення, але й навичками взаємодії з аудиторією за допомогою цифрових засобів. Цифрові технології — це чудовий спосіб перетворити досвід міжкультурної взаємодії з пасивного на інтерактивний, на щось справді привабливе та освітнє.

Професійна підготовка повинна постійно розширювати спектр діяльності онлайн з метою підвищення інтерактивності у взаємодії з аудиторією.

Особливе місце займає інформація, призначена для кінцевих користувачів (туристів), так як саме цей компонент інформаційного супроводу туристської діяльності відіграє ключову роль при визначенні туристської привабливості і виборі туристів. Це обумовлено специфічними рисами туристського продукту і необхідністю надання максимально вичерпної інформації про туристичні продукти.

Якість інформаційного супроводу туризму представляється найважливішим чинником, який безпосередньо впливає на якість туристичних продуктів і послуг. Багато в чому зміст інформаційного супроводу туристської діяльності визначає імідж туристських дестинацій і формує їх привабливість для туристів. Сучасний рівень розвитку інформаційного супроводу туристичної індустрії має суттєвий вплив на всю туристичну сферу і всі складові туристського ринку. В умовах інноваційного інформаційно-комунікаційного суспільства «змінюється схема взаємодії між усіма суб'єктами туристичного ринку, в тому числі виробниками і споживачами туристських послуг» [7].

Технологічні досягнення останніх п'яти-десяти років призвели до розробки та здійснення безлічі проєктів з дослідження, збереження, інтерпретації та подання різних елементів культурної спадщини з використанням комп'ютерної візуалізації. Значно збагачені можливості «віртуальної» взаємодії з об'єктами дослідження чи вивчення, що передбачає «нові підходи до професійної підготовки фахівців, зміщення акцентів на віддалену комунікацію, оперування значними базами даних» [5].

Важливо розробити для здобувачів такі професійні завдання, які б давали можливість засвоєння різнопланової полікультурної інформації, можливість конструювати взаємодію з представниками інших культур сучасними цифровими засобами. Наприклад, екскурсія по віртуальному музею, яка може бути використана як інноваційна форма цифрової трансформації. При цьому фахівці з туризму оволодівають новими формами взаємодії, наприклад: віртуальний огляд експозиції в режимі онлайн, купівля квитків до музею через сайти, обговорення питань на музейних форумах, використання аудіовізуальних засобів і форм (слайд-шоу, фільмів, альбомів та відео презентацій, розроблених у програмі Microsoft Power Point).

Висновки. Цифровий розвиток став ключовим драйвером прискорення соціально-економічного розвитку держави. При цьому нові інформаційні технології використовуються як допоміжні засоби організації простору і як самостійний інструментарій формування нового віртуального середовища. Мова йде про певну віртуальну реальність, яка формується й опосередкована розвитком цифрових технологій як альтернатива усталеного, стійкого соціального світу. Віртуальна реальність як прояв цифрової культури стала звичною та невід'ємною під час сприйняття світу, мислення та способу життя й повинні стати пріоритетом у професійній підготовці фахівців з туризму. Створюваний здобувачами цифровий простір повинен поєднувати творчі практики з технологіями та засобами цифрових технологій, які стануть пріоритетними у процесі формування полікультурної компетентності фахівців з туризму.

Список літератури

1. Безкоровайна Л., Косовщук А. Foreign experience of management and organization of the system of educational activity of future specialists in the field of tourism. Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics, 2020. № 9(17). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-9\(17\)-21](https://doi.org/10.33296/2707-0255-9(17)-21).

2. Воротняк Л. І. Особливості формування полікультурної компетенції магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах. *Вісник Житомирського державного університету (Педагогічні науки)*. 2008. № 39. С. 105–109.
3. Гончарова І. С. Формування полікультурної компетентності студентів туристичних спеціальностей. *Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Педагогічні науки. Ч. 1*. 2011. № 14 (225). С. 32–37.
4. Дубасенюк О. А., Якса Н. В. Проблема полікультурної підготовки студентів у зарубіжній педагогічній науці і практиці. *Професійна освіта: педагогіка і психологія : польсько-укр., укр.-польський щорічник. Вип. X. 11. Ченстохова*. Київ, 2010. С. 91–98.
5. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці : Книги-XXI, 2003. 300 с.
6. Мелько Л. Ф. Полікультурна компетентність студентів як фактор інтеграції. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», спеціальний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. Київ, 2014. Т. 4 (55). С. 282–290.
7. Офіційний сайт Всесвітньої ради з подорожей і туризму. World Travel and Tourism Council WTTC. URL : <http://www.wttc.org>.
8. Чаркіна Т. І. Теоретичні аспекти формування полікультурних компетенцій в сучасному освітньому просторі. *Науковий вісник. Серія «Філософія»*. Харків, 2017. № 47(2). С. 138–146.
9. Щука Г., Чорна Л., Ковальська Л. Підготовка фахівців галузі туризму в світлі нової парадигми вищої освіти. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки*. 2020. С. 455–467.
10. Федорченко В. К. Теоретичні та методичні засади підготовки фахівців для сфери туризму: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. К., 2005. 512 с.

References

1. Bezkorovaina, L. & Kosovshchuk, A. (2020). Foreign experience of management and organization of the system of educational activity of future specialists in the field of tourism. *Adaptive Management: Theory and Practice. Series Pedagogics*, no. 9(17). [https://doi.org/10.33296/2707-0255-9\(17\)-21](https://doi.org/10.33296/2707-0255-9(17)-21).
2. Vorotniak, L. I. (2008). *Osoblyvosti formuvannia polikulturnoi kompetentsii mahistriv u vyshchyykh pedahohichnykh navchalnykh zakladakh* [Features of the formation of multicultural competence of masters in higher pedagogical educational institutions]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu (Pedahohichni nauky)* [Bulletin of Zhytomyr State University (Pedagogical Sciences)], no. 39, pp. 105–109.
3. Honcharova, I. S. (2011). *Formuvannia polikulturnoi kompetentnosti studentiv turystychnykh spetsialnostei* [Formation of multicultural competence of students of tourist specialties]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu im. T. Shevchenka. Pedahohichni nauky* [Bulletin of T. Shevchenko Luhansk National University. Pedagogical sciences], P. 1, no. 14 (225), pp. 91–98.
4. Dubaseniuk, O. A. & Yaksa, N. V. (2010). *Problema polikulturnoi pidhotovky studentiv u zarubizhnii pedahohichnii nauksi i praktytsi* [The problem of multicultural training of students in foreign pedagogical science and practice]. *Profesiina osvita: pedahohika i psykholohiia : polsko-ukr., ukr.-polskyi shchorichnyk* [Vocational education: pedagogy and psychology: Polish-Ukrainian, Ukrainian-Polish yearbook], Issue X. 11, Kyiv, pp. 32–37.
5. Kyfiak, V. F. (2003). *Orhanizatsiia turystychnoi diialnosti v Ukraini* [Organization of tourist activity in Ukraine]. Chernivtsi, Knyhy-XXI Publ., 300 p.

6. Melko, L. F. (2014). *Polikulturna kompetentnist studentiv yak faktor intehtratsii* [Multicultural competence of students as a factor of integration]. *Humanitarnyi visnyk DVNZ «Pereiaslav-Khmelnitskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody»*, spetsialnyi vypusk «Vysycha osvita Ukrainy u konteksti intehtratsii do yevropeiskoho» [Humanitarian Bulletin of Hryhoriy Skovoroda Pereiaslav-Khmelnitsky State Pedagogical University, special issue “Higher Education of Ukraine in the context of integration into the European educational space”], vol. 4 (55), Kyiv, pp. 282–290.

7. World Travel and Tourism Council WTTC. Available art : <<http://www.wttc.org>> [Accessed 23 January 2020].

8. Charkina T. I. (2017). *Teoretychni aspekty formuvannia polikulturnykh kompetent-sii v suchasnomu osvitnomu prostori* [Theoretical aspects of the formation of multicultural competencies in the modern educational space]. *Naukovyi visnyk. Seriya «Filosofia»* [Scientific Bulletin. Philosophy series]. Kharkiv, no. 47 (2), pp. 138–146.

9. Shchuka, H., Chorna, L., Kovalska, L. (2020). *Pidhotovka fakhivtsiv haluzi turyzmu v svitli novoi paradyhmy vyshchoi osvity* [Training of tourism specialists in the light of the new paradigm of higher education]. *Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy, ser.: Pedahohichni Nauky* [Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series : pedagogical sciences], pp. 455–467.

10. Fedorchenko, V. K. (2005). *Teoretychni ta metodychni zasady pidhotovky fakhivtsiv dlia sfery turyzmu*. [Theoretical and methodical bases of preparation of experts for sphere of tourism. Grand PhD in Pedagogic sciences thesis]. Kyiv, Institute of pedagogy and psychology of professional education of Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine Publ., 512 p.

Дата надходження рукопису 25.04.2022

Objective. The article is devoted to the study of multicultural competence of tourism professionals in the modern paradigm of higher education, which is based on the importance of multicultural values. The authors study the conditions for the formation of multicultural competence in the context of changes in the training of tourism professionals.

The necessity of a systematic approach to the problem is substantiated through the development of a structural-functional model of tourism specialists' multicultural competence formation by means of digital technologies on the basis of creating effective ways of interaction with the audience by digital means.

To achieve this goal, a set of theoretical and empirical methods was used, which determined the structure of multicultural competence, the conditions of its formation.

Methods. The main methods of studying the process of tourism specialists' multicultural competence formation were: abstract-logical method for determining the main issues of multicultural competence through the implementation of professional tasks of constructive interaction with representatives of other cultural groups; modeling method for the development of structural and functional model of the tourism specialists' multicultural competence formation, which determining its multifaceted and multidimensional.

Results. In the context of the study, the content of tourism specialists' multicultural competence as the ability of individuals to effectively operate and interact in a multicultural society is identified, the need to improve the training of future professionals in tourism, which is an integral part of multicultural component.

The authors clarify the meaning of «multicultural competence», give the author's definition of tourism specialists' multicultural competence as an integrated personal education, which reflects the willingness to master modern digital technologies that form a special segment of web space with high social and cultural significance. Emphasis is placed on the

sphere of cultural heritage, integration changes related to the development of the global information and digital society.

The authors define multicultural competence as the ability of an individual tourism specialist to carry out intercultural interaction in the process of mastering digital technologies, take into account the multicultural composition of professional activities and use its characteristics and features to solve professional problems.

It is determined that the process of multicultural competence of tourism professionals formation involves the assimilation of diverse multicultural information, mastering ways to replenish and update in continuing education through independent action, gaining experience in professional activities in modern society, which requires systematic organization of multicultural educational process based on modern digital technologies.

The authors have developed a structural and functional model for the tourism specialists' multicultural competence formation by means of digital technologies. The structural components of the model and their content are determined.

Key words: *multicultural approach, multicultural competence, means of digital technologies, modeling of the process of multicultural competence formation, structural and functional model of the tourism specialists' multicultural competence formation.*

DOI : 10.33274/2079-4835-2022-24-1-14-23

УДК 371.21

Воробйова Л. В.,
канд. пед. наук

Донецький національний університет економіки
і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського,
Кривий Ріг, Україна, e-mail: vorobiova_lv@donnuet.edu.
ua, ORCID: 0000-0002-1001-1016

РОЗВИТОК МОДЕЛІ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ: ЗА УКРАЇНСЬКИМ ЗРАЗКОМ (20-ТІ РР. XX СТ.)

UDC 371.21

Vorobiova L. V.,
PhD in Pedagogical sciences

Mykhailo Tuhan-Baranovskyi Donetsk National University
of Economics and Trade, Kryvyi Rih, Ukraine,
e-mail: vorobiova_lv@donnuet.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-1001-1016

DEVELOPMENT OF THE EDUCATIONAL SYSTEM: ACCORDING TO THE UKRAINIAN MODEL (1920S)

Мета. *Визначити періодизацію досліджуваного періоду, простежити розвиток освітньої моделі за українським зразком, проаналізувати характерне протистояння української освітньої системи та російської. Відстежити чітке орієнтування української моделі на Захід, та її розвиток паралельно з педагогічною наукою Заходу.*

Методи. *Використано комплекс методів дослідження: метод теоретичного узагальнення; конкретно-пошуковий (теоретичний аналіз і систематизація архівних та друкованих джерел, що надало фактографічний матеріал для вивчення досліджуваної проблеми); порівняльно-педагогічний — для зіставлення історико-педагогічних явищ, подій та фактів соціокультурного життя досліджуваного періоду; проблемно-хронологічний, який допоміг розглянути освітню модель за українським зразком та виокремити етапи досліджуваної проблеми.*